

رنګین تبعیض

د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز - کابل

تحلیل CSRS | شماره: ۳۵۰

۲۹ جوزا ۱۳۹۹ هـ ش / 2020 June 18

www.csrskabul.com - www.csrskabul.af

ویبسایت:

csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com

ایمیل:

لطفاً نظریات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه با ما شریک سازید.

لومړی تحلیل

دویم تحلیل

رنگین تبعيض

کله چې د جورج فلويد، د امریکا په مینیاپولیس کې، د یوه سپین پوستې پولیس تر گوندو لاندې ساه بنده شوه او بیا مړ شو¹، مرگ یې په امریکایي ټولنه کې د توکم پالنې او رنگین تبعیض روښانه انځور وړاندې کړ. په تعقیب یې د امریکا کابو په ټولو ښارونو او ځینو نورو هېوادونو کې د توکم پالنې پر ضد لاریونونه وشول او خلکو د هغو کسانو مجسمې را وپرځولې چې له افریقا به یې آزاد انسان را نیول او په زور او جبر به یې اروپا او امریکا ته انتقالول.

هو، امریکایي ټولنه له هماغه پيله تور پوستي آزاد انسانان له اروپایي قاچاقبرانو څخه په پیسو اخیستل او بیا به یې د دوی د خولو او اوبنکو پر زور امریکایي بنسټونه آبادول. کله چې اروپایان امریکا ته ورسېدل د امریکا د معادنو، لویو زراعتي ځمکو او نورو بنسټونو لپاره یې د بشري قوې یوې لویې کتلې ته ضرورت وو. په همدې دلیل یې د پوره دوه نیمو پېړیو لپاره د اروپایي او افریقایي سوداگرو په مرسته له افریقا څخه انسانان را وتښتول. د قاچاق په دې پروسه کې به په سل گونو کسان د سمندرونو د کبانو خوراک هم شول. په امریکا کې به دوی په ډېرو شاقه کارونو بوختېدل او د ژوند له هر ډول آسانتیا او راحت څخه یې برخې شول. سپین پوستو به د دوی پر نجونو تجاوز کاوه او هر ډول مخالفت به د

¹ - Who was George Floyd, man killed in Minneapolis police arrest <https://www.aic.com/news/victim-police-encounter-had-started-new-life-minnesota/rMmT2wipeQFNnsypmh6oBL/>

مرگ سبب وو. تور پوستو به کونسنس کاوه چې خپل منځ کې اړیکې ونیسي او واړه واړه ټولګې جوړ کړي خو سپین پوستو به د دې کار ممانعت کاوه. تور پوستو ته اجازه وه چې کورنۍ جوړې کړي او کله به چې کورنۍ غټې شوې نو سپین پوستو به بیا سره ووېشل؛ مور به یې له اولادونو جدا کړه او پر بل چا به یې خرڅه کړه، خویندې او وروڼه به یې سره بېل کړل او پلار به یې کوم بل ځای ته ولېږه او یا به یې پر بل چا خرڅ کړ. او هېڅ تور انسان د درس لوستلو او تعلیم حق نه درلود. په دې توګه به د تور پوستو له هر ډول ټولنیز پرمختګ او اتحاد مخه نېول کېده.² دې لړۍ همداسې دوام درلود تر څو چې امریکایانو خپل استقلال واخیست، د حق او رای وړکولو خبرې را پورته شوې او سپین پوستي امریکایان په دې فکر شول چې اوس نو تور پوستي، انسانان وګڼل شي او کنه؟ حق او حقوق ولري کنه؟ د رایې حق ورکړل شي کنه؟ که د رایې حق ورکړل شي نو رایه یې څومره ارزښت ولري؟

د تور پوستو د حقوقو او انساني ارزښت ټاکلو پر سر په امریکا کې جدي بحثونه را مینځ ته شول چې په پایله کې یې د امریکا اساسي قانون دوی ته د رایې حق ورکړ خو د دريو تور پوستو رایه د یوه سپین پوستي د رایې سره برابره وه. یعنی دري تور انسانان د یوه سپین انسان پر اندازه اهمیت پیدا کړ. په دې توګه د امریکا اساسي قانون په رسمي شکل غلامی ومنله او تور پوستي یې پوره انسانان حساب نه کړل. که څه هم تور پوستو ته د رایې وړکولو دلیل دا وه، چې جنوبي ایالتونو (په جنوب کې تور پوستي غلامان ډېر ول) غوښتل د تور پوستو د رایې په زور خپل نفوس ډېر وښيي او په نتیجه کې یې په پارلمان کې ډېرې څوکۍ او نورو مسائلو کې ډېر امتیازات لاس ته راوړي خو دا کار د تور پوستو په وضعیت کې د مثبت بدلون لمرنی ګام و.³

د تور پوستو په ګټه د دوهم ګام تصمیم په ۱۸۶۰م کلنو کې د کورنۍ جګړې په پایله کې ونیول شو. د امریکا شمالي او شمال غربي ایالتونو اقتصاد، چې پر کرنیز صنعت ولاړ وو، د جنوبي ایالتونو د کرنیزو ارزانو توکو په مقابل کې په ښه وضعیت کې نه وو. دلیل یې دا وه چې جنوب په میلیونونو غلامان درلودل او دوی ټولو په وړیا توګه سخت کار کاوه. په

² - Black History Milestones: Timeline <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones>

³ - Black History Milestones: Timeline <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones>

دې توگه زراعتي توکي په ارزانه توليدېدل او بازار ته وړاندې کېدل. شمالي ايالتونو دا حالت غير عادلانه رقابت وگاڼه او، د نورو دلایلو تر څنګ يې، په همدې دليل د يوې لويې جگړې په ترڅ کې د دغو غلامانو د آزادولو او شمال ته د آزاد انتقال د زمينې د برابرولو تاييا ونيوه. په جگړه کې شمال غالب شو او په حقوقي ډول غلامي غير قانوني وشمېرل شوه.⁴

تور پوستي که څه هم آزاد انسانان وگڼل شول خو د دوی په ټولنيز-اقتصادي وضعيت کې کوم تغير راغی. رنگين تبعيض د توکميز بېلتون⁵ د قوانينو په چوکاټ کې تر ۱۹۶۰م کلنو پورې دوام وکړ. په ځانگړي توگه په جنوبي ايالتونو کې د توکميز بېلتون د قوانينو پر اساس، تور پوستي، سپين پوستو سره مساوي انسانان گڼل کېدل خو دوی بايد له سپين پوستو بېل وی او جدا تعامل ورسره کېده. د سپين پوستو رستورانټونو او کافو ته نه شول ننوتای، تشابونه يې بېل وو، جدا بڼوونځي يې درلودل او حتی عامه ترانسپورت کې دوی ځای نه درلود او که چېرې به يې استفاده هم ترې کوله نو سپين پوستو ته يې بايد د لمړيتوب حق ورکړی وی. سپين پوستو "د مساوي خو بېل" د دوکتورين په عملي کولو غوښتل له يوې خوا د غلامي د غير قانوني کېدو او تور پوستي د کامل انسان په توگه د پېژندو سره ټکر و نه کړي او له بلې خوا يې غوښتل تور انسانان همداسې ذليل او خوار وساتي. بلاخره په ۱۹۶۰ کلونو کې د مدني حقوقو لپاره د مبارزې په پايله کې توکميز بېلتون په فدرالي سطحه غير قانوني اعلان شو.⁶ او دا د تور پوستو په گټه دريم مهم گام وو. د دې با وجود، د پېړيو غلامي او بيا د توکميز بېلتون د قوانينو اثرات پر امريکايي ټولنه دومره ژور پاتې شول چې تر ننه هم په کې د تور پوستي انسان ساه بنده بنده کيږي او د جورج فلويد په څېر په سل گونو تنه يې د "ساه مې بندېږي" چيغې وهي.

امريکي سياستوال او تور پوستي

محافظه کار نژاد پرسته سپين پوستي (سور څټي) چې اکثر يې د جمهوري غوښتونکي گوند پلويان دي او په مرکزي او جنوبي ايالتونو کې اوسېږي تر اوسه هم تور انسان ته په ټيټه سترگه گوري، غواړي چې منزوي يې کړي، حقوق يې نه مراعتوي او د ټولنيز پرمختگ

⁴ - Civil War <https://www.history.com/topics/american-civil-war/american-civil-war-history>

⁵ - Racial Segregation

⁶ - Civil Rights Movement <https://www.history.com/topics/black-history/civil-rights-movement>

مخه يې نيسي. خو لسيزې د همدې نژاد پرسته سپين پوستو د هڅو پر اساس تور انسانان د سيستماتيک تبعيض بنکار شوي دي. دا ډول خلک پوليسو کې ځای لري، تعليمي او تحصيلي بنسټونو کې تصميم نيونکی رول او پر اقتصادي منابعو کنترول لري. له همدغو امکاناتو څخه په استفادې د تور پوستو سېمو ته د امکاناتو د رسېدو مخه نيسي او د دوی د ټولنيز او اقتصادي پرمختگ مخه ډب کوي.⁷

د محافظه کار نژاد پرسته سپين پوستو تر څنگ نور امریکايان هم د تور پوستو په اړه چندان بڼه نظر نه لري. دليل يې عموماً دا نه دی چې دوی نژاد پرسته دي بلکې د ټولني، مېډيا او په ټولنه کې د تور انسان په اړه د عمومي تصور څخه متاثره دي او د هماغه تصور پر اساس يې د تور انسان په اړه په ذهن کې نامطلوب انځور جوړ شوی دی. د دې تر څنگ، د کلونو کلونو ظلم، حق تلفی، فقر او بې چارگۍ په پایله کې د تور انسان حالت دومره وخيم دی چې د ده ټولنيز اخلاق يې متاثره او ناوړه کړي دي. د خلکو سره منفي برخورد، له خلکو تېښته او ځان ته بېلې ټولني جوړول، د محکوميت د ذهنيت غلبه، د بدلون د ارادې نه موجوديت، فقر، د فقر په سبب د جرايمو ارتکاب، د تعليم ټيټه سطحه او نور عوامل د دې باعث شوي دي چې تور انسان د مجرم، بد اخلاقه او نامطلوب انسان په شکل په اذهانو کې ځای ونيسي او خلق ترې تېښته وکړي.

د بدلون لار

اوس چې د جورج فلويډ مړينه د يوه نوي بدلون لپاره د هيلو څرک گرځېدلی او ټوله نړی په امریکا کې د تورو انسانانو بحراني حالت ته متوجه شوې ده پوښتنه دا پيدا کيږي چې د بېدارۍ روانه څپه به امریکايي ټولني ته څومره تغير ورکړي او د تور پوستو په گټه به د څلورم گام سبب وگرځي کنه؟ دې پوښتنې ته د مثبت ځواب ويلو لپاره دوه مهم فکتورونه بايد وڅېړل شي.

لمړی؛ د بېدارۍ روانه څپه، د يوه بهرني فکتور په توگه، که د سياسيونو او د دوی د سياسي گټو څخه پاکه پاتې شي او د يوه مدني حرکت په توگه په دوامداره شکل تعقيب شي نو د دې امکان شته چې د بدلون لامل وگرځي. جمهوري غوښتونکو او ديموکراتو سياسيونو په

⁷ - 7 Ways we know systematic racism is real <https://www.benjerry.com/whats-new/2016/systemic-racism-is-real>

امريکا کي کوشنيس وکړ چې له روان حالت څخه د راتلونکو ټاکنو په گټه کار واخلي او عامه اذهان د ټاکنيزو رقيبانو د ماتولو پر لور توجه کړي. خو ډېر ژر دواړه خواوې پوه شول چې که همداسې دوام ورکړي نو تور پوستي به د دې جرئت پيدا کړي چې په بېلابېلو برخو کې موجودې پاليسۍ او سياستونه ونگوي او داسې يو حالت حتی بيا ديموکراتو سياسونو ته هم د قبول وړ نه دی. په همدې دليل ورو ورو سياسيون خپله پاملرنه نورو خواوو ته اړوي او غواړي د لاريونونو روانه څپه نور ختمه شي. په داسې حالت کې ټول مسئوليت تورپوستو ته پاتې کيږي چې د ۱۹۶۰م کلنو په شکل دوامداره مدني فعاليتونه په لار واچوي، منظم يې کړي او د فرصت طلبه سياسيونو له ناوړه مداخلو څخه يې لرې وساتي. دوهم؛ د بېدارۍ په روانه څپه کې بايد، د داخلي فکتور په توگه، د تورپوستو د موجوده وضعې د تغير لپاره هم کار وشي. دا ځکه چې د تورپوستو د کردار، برخورد، طرزفکر، د تعليم ټيټه سطحه، په ټاکنو کې په مختلفو دلايلو عدم اشتراک، او نور... د دوی د وروسته پاتې کېدو مهم لاملونه دي. که تورپوستي وکړای شي چې خپل حالت ته په پورته ذکر شويو مواردو کې تغير ورکړي نو کېدای شي د بېدارۍ روانه څپه په امريکا کې تور پوستي انسانان له نورو سره مساوي درجې ته پورته کړي.

اثر سوء تعطیل مکاتب بر روند تعلیمی کشور

یکی از محسوس ترین نتایج همه گیری وبای کرونا، تحت تاثیر قرار دادن نظام های آموزشی در سرتاسر جهان میباشد. بر بنیاد گزارش سازمان ملل، این بیماری یک سوم از جمعیت جهانی را در قرنطین قرار داده و ۱۶۶ کشور مکاتب و دانشگاه های شان را برای محدود کردن گسترش این ویروس بسته اند. وضعیت پیش آمده، روند آموزش و پرورش را برای یک و نیم میلیارد کودک و نوجوان مختل نموده است. شیوع این ویروس در افغانستان دروازه های ۱۸۰۰۰ مکاتب را پیش از آغاز سال تعلیمی ۱۳۹۹ به روی بیش از ۹ میلیون دانش آموز و ۲۰۳۲۰۱ آموزگار، و دروازه های ۱۶۹ موسسه تحصیلات عالی دولتی و خصوصی را به روی ۳۸۸۱۹۱ دانشجو بسته نموده^۸.

وضعیت پیش آمده از تمام کشور های جهان به شمول افغانستان خواستار این است که برای مسئله تعطیلی مدارس دو اقدام عمده؛ استفاده از شبکه های تلویزیونی و آموزش مجازی از طریق فضای اینترنت را روی دست گیرند. این اقدامات نظام آموزشی کشور را بطور ناگهانی از دنیا حضوری وارد دنیا مجازی می نماید، دنیایی که نهادهای مسنول و مردم با آن تجربه و آشنایی درست ندارند. در شرایط کنونی، زیر بناهای حتی دسترسی به برق و در کنار آن تکنالوژی، بخصوص شبکه های اینترنتی در کشور به حد رشد نکرده است که بتواند تسهیلات لازم را در شرایط حساس آموزشی کنونی ارائه نماید. این معضله ایست، بسیاری از کشور های جهان با آن مقابل میباشند. بطور مثال، در ایالت کالیفرنیا ای امریکا، ۱۶٪ شاگردان در خانه هیچ نوع دسترسی به اینترنت ندارند. دسترسی ۲۷٪ دیگر محدود با سرعت پایین

^۸ <https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/persian/amp/blog-viewpoints-525>

است، و ۱۰٪ دیگر شاگردان تنها از طریق تلفون‌های هوشمند به اینترنت دسترسی دارند. بدون شک، این مشکل در افغانستان به مراتب بیشتر از کالیفرنیا است. فقر و اقتصاد ضعیف مانع دسترسی دانش‌آموزان به امکانات محدود تکنولوژی موجود می‌گردند. بسیاری خانواده‌ها حتی برق و تلویزیون هم ندارند. این یعنی استفاده از فضای مجازی برای اکثریت دانش‌آموزان در کشور چون افغانستان ممکن نمی‌باشد.⁹

اثرات سوء تعطیل مکاتب درین عرصه‌ها بیشتر محسوس می‌باشد:

توقف روند یادگیری

مکاتب به طور معمول مسئول آموزش و انتقال دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای رشد و پیشرفت کودکان و جوانان هستند. تعطیلی مکاتب خصوصاً برای شاگردانی که عملکرد یادگیری ضعیف تری دارند و نیازمند مداومت در یادگیری و رسیدگی و پیگیری توسط معلم هستند، اثرات منفی بیشتری باقی می‌گذارد و آنها را از ریتم درسی عقب می‌اندازد. در کنار اینها، کشور ما با مشکلات زیاد مواجه می‌باشد، اکثریت مطلق خانواده‌ها آگاهی ابتدایی از نظام آموزشی ندارند و یا هم توجه به این امر ندارند، همه امید و اتکا آنها به مکتب، معلم، و کتاب درسی است. در نبود مکتب و معلم اکثریت آنها نمی‌دانند چگونه به فرزندان شان کمک کنند. این وضعیت بعداً، دانش آموز و آموزگار را در شروع دوباره مکاتب با مشکل مواجه می‌نماید. توقف یادگیری یکی از بدترین اثرات دوران قرنطین می‌باشد، به ویژه شاگردانی که عملکرد ضعیف در مکتب داشته‌اند و با فشار معلم به آموزش وا داشته می‌شدند، این دانش‌آموزان از مدرسه فاصله گرفته و گرفتار توقف یادگیری شده‌اند.

مصرف شدن متعلمان در کارهای دیگر

وقتی نهادها تا زمان نامعلوم و طولانی تعطیل شوند و از تجمعات هم جلوگیری صورت گیرد این امر برای خانواده‌های که اقتصاد چندان خوبی ندارند سبب از دست رفتن یا هم تعطیل شدن محل کسب و کار شان می‌گردد، این وضعیت خانواده‌ها را دچار کاهش درآمد نموده و اقتصاد شان را در تنگنا قرار میدهد. حالت پیش آمده بسیار از خانواده‌ها را مجبور می‌سازد که با از بین رفتن قرنطین کودکان و نوجوانان شان را به کارهای چون دست‌فروشی مصروف نمایند. این در حالیست مکاتب خصوصی نیز معاش شان پرداخت نمی‌گردد و از لحاظ اقتصادی مشکلات زیاد مواجه می‌باشند، این وضعیت سبب می‌گردد که اساتید گرامی و دانش‌آموزان دچار آشفتگی و پریشانی ذهنی شوند که بعداً با شروع مکاتب

⁹ <https://www.ufkieft.org/2020/coronavirus-and-education-in-afghanistan-responses>

نیز جبران این ضرر مدت زمان میخواید. خصوصاً این که در کشور ما در مناطق محروم، تضمینی وجود ندارد که بتوان همه شاگردان، مکاتب را به طور موقت ترک کرده اند دوباره پشت میز مکاتب برگردند.

انزوای اجتماعی

مکاتب فضایی برای تعامل اجتماعی هستند؛ با تعطیلی آنها، هزاران شاگرد ارتباط با دوستان و افراد دیگر را از دست داده و دچار انزوا می‌شوند. این امر، آموزگار و دانش آموز یکبار دیگر با اضطراب شروع مکاتب مواجه می‌سازد. شاگردان که صنف ۱۲، یا هم فارغ از ۱۲ میباشند این وضعیت را بدتر تجربه می‌نمایند چون آنها هیجان رفتن به سوی پوهنتون، کانکور و صنف های آمادگی کانکور را داشته اند.

بی‌برنامه شدن کودکان:

در زمانی که متخصصان حداکثر زمان استفاده کودکان و نوجوانان از تکنالوژی مانند تلویزیون و انترنت را دو ساعت در روز اعلام کرده‌اند، خانه نشینی دانش آموزان به سبب تعطیلی مکاتب و کلیه فعالیت‌های اجتماعی دیگر موجب برهم خوردن نظم در خانواده‌ها شده و در موقعیتی که کودکان حتی برای جلوگیری از شیوع بیماری قادر به ترک منزل و بازی در فضای آزاد و پارک‌ها نیز نیستند، استفاده از بازی‌های ویدئویی، استفاده از موبایل همراه، کامپیوتر و تلویزیون به شدت افزایش یافته است که بدون شک تاثیرات کوتاه مدت و بلند مدتی بر عادات و رفتارهای کودکان باقی خواهد گذارد. گرچه تلویزیون ها و صفحات مجازی برای آموزش شاگردان مکاتب فعالیت هایی دارند، ولی اولاً خو این برنامه ها توسط تمام کودکان تعقیب نمی‌شود، ثانیاً آنانیکه تعقیب می‌نمایند هم به شکل مداوم و بلا وقفه این کار را نمی‌کنند که خود تسلسل و موثریت چنین برنامه‌ها را زیر سوال می‌برد. در کنار آن بسیار دانش آموزان تنها گزینه آموزش برایشان همین برنامه های حضوری، رفتن به مکتب و تکیه بر معلم می‌باشد. در صورت ارایه دروس از راه دور (رسانه‌ها یا اینترنت) باشد، مستلزم همکاری والدین و رسیدگی به تکالیف یادگیری آنها است که متأسفانه این فرهنگ اصلاً در خانواده های افغان وجود ندارد. ممکن است برخی از معلمین محترم فکر کنند حالا که نمی‌توانند فرصت آموزش را برای شاگردان مهیا نمایند، ولی بهتر از توانمندی ها و فرصت های که برایشان ایجاد میشود در چنین شرایط استفاده نموده و مسوولیت شان تا حدی امکان ادا نمایند.

بازگشت به شرایط عادی بلافاصله اتفاق نمی‌افتد این یک بحران بزرگ است که تبعات روانی، اجتماعی و اقتصادی آن ماه‌ها و شاید سال‌ها باقی خواهد ماند. تاثیر پاندمی بیماری کووید-19 و هر بحران دیگری در این ابعاد، بر اقشار آسیب‌پذیر و ضعیف اجتماعی به مراتب شدیدتر و ماندگارتر است. بنابراین مهم

است به معلمان تذکر داده شود، که اگر با بازگشایی مکاتب، دوباره دانش‌آموزان به سر صنف بازگشتند، بسیاری از آنها دیگر همان افرادی نیستند که قبل از تعطیلی بوده اند. برخی از آنها عزیزانشان را از دست داده‌اند، برخی از آنها با از دست دادن شغل و محل درآمد خانواده با بحران و سختی‌های اقتصادی و معیشتی حاد رو به رو شده‌اند، ممکن است عده‌ای از آنها با خشونت خانگی مواجه شده باشند و حتی اگر هیچ کدام هم نباشد، از سر گذراندن یک دوران پر استرس و پر از اخبار بد و ترسناک، امنیت و آسایش خیال بسیاری از آنان را بر هم زده است و بازگشت به شرایط عادی ممکن است طولانی تر از آنچه تصور می‌شود باشد.

تحقیقات نشان می‌دهد بازگشت دانش‌آموزان به شرایط عادی بعد از تعطیلی مکاتب در جریان نسل کشی در رواندا در سال ۱۹۹۴م، تا ۱۶ سال طول کشید¹⁰.

آموزش از راه دور هنوز در بسیاری از جوامع مشکل دسترسی به اینترنت پر سرعت و ابزارهای الکترونیک ملزم آن یعنی کامپیوتر و تلفن هوشمند با محدودیت مواجه است، بنابراین برای کمک به دانش‌آموزانی که به دلیل فقر و عدم امکانات اقتصادی خانواده و یا به دلیل زندگی در مناطق دور دست، امکان استفاده از امکانات فضای مجازی و آموزش از طریق اینترنت را ندارند، برنامه‌های آموزشی از طریق تلویزیون و رادیو گزینه بسیار موثری هستند که می‌توانند بخشی از نابرابری آموزشی را تا حدی جبران کنند¹¹.

اما بهترین بدیل همکاری های مستقیم اعضای فامیل با کودکان و نوجوانان شان می باشد. طوریکه آنها همه روزه ولو چیزی از مضامین اساسی مکتب مانند: زبان، ریاضیات، تاریخ و جغرافیه در صنوف ابتدایی و علاوه برینها؛ فزیک کیمیا و بیالوژی در صنوف بالا را مرور نمایند، چراکه چیز کم ولی دوام دار، بهتر است از آنچه که زیاد ولی یکباره باشد.

دستراتژی‌کو او سیمه‌بیزو خپرنو مرکز یو غیر انتفاعی، غیر حکومتی او خپلواک ارگان دی، چې په ۱۳۸۸ هـ ش کال کې تأسیس شوی دی. مرکز د خپلو بې‌پری او کره خپرنو او رغنده خبرو له‌لارې په افغانستان او سیمه کې د پالیسیو ارزولو او د هغو د پراختیا لپاره فعالیت کوي. د مرکز یوه موخه دا هم ده چې د نویو خپرنو او پالیسیو تر مینځ داسې ارتباط قایم شي چې په پایله کې د هېواد په کچه ټولې پالیسی په مطالعې ولاړو اکاډیمیکو اصولو برابرې شي.

Website: csrskabul.com

¹⁰ <https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/amp/world-47846110>

¹¹ www.google.com/amp/s/www.isna.ir/amp/9901311184476